

Sporen van zeebewoners

Gert Slager

Op het strand ligt altijd wel wat. En dan bedoel ik niet het zonminnend volkje op een stralende dag of een uithijgende viervoeter, maar doodgewoon de aanspoelselijnen. Je hoeft er je best niet voor te doen om dat alles op te merken. Talrijke schelpen. Schelpen liggen er bijna altijd. Zo nu en dan heeft de zee ze op een hoop samengebracht. Een ander maal ligt er een lint van aanspoelsel in de eb- en de vloedlijn. Maar niet één keer is het beeld hetzelfde. Na elke vloed is het patroon gewijzigd en moet je ontdekken dat de charme van het strand steeds in de verandering zit. Het pukkelstrand van gisteren heeft vandaag plaats gemaakt voor het gladde zandtapijt.

Aanspoelsel op de eblijn. foto: Gert Slager

Is wat we vandaag zien liggen aan onze voeten nu representatief voor wat in zee leeft? Kinderen zouden de vraag al kunnen beantwoorden. De vangsten in het netje van Janneke en Gert-Jan roepen kinderlijke verwonderingen op. Geen garnaal was op het strand te zien, laat staan de platvisjes zo groot als een postzegel. Vol enthousiasme worden ze uit het schepnetje gehaald. Ze worden bewonderd in het emmertje. Zelf gevangen! Opa's en oma's vullen de rest van het emmertje met hun biologische kennis. Er is dus méér in de zee dan dat we op het strand zien. Een garnalentrekker laat het nog veel duidelijker zien: platvisjes, pietermannetjes, zeenaaldjes, garnaaltjes, krabben, had u dat allemaal verwacht in zee, zo dichtbij? Het aanspoelsel geeft dus zeker geen betrouwbaar beeld van datgene wat in zee leeft.

Er zijn mensen die heel veel op het strand komen en elke keer het aanspoelsel goed bekijken en daar aantekeningen van maken. Als die resultaten bij elkaar gebracht worden, dan zien we een heel ander beeld ontstaan. Een beeld wat veel rijker is dan die ene toevallige waarneming van de familie Van Dijk op die zonnige zaterdag in juli. Jaren stap ik al op verschillende stukken strand, in verschillende seizoenen, onder uiteenlopende omstandigheden en toch kan ook ik u niet voorspellen wat u aan zult treffen als u vandaag naar het strand gaat. Ook ik pas voor een deel in de huid van de familie van Dijk.

Zeeklit. foto: Gert Slager

Er leven vissen in de Noordzee die ik nog nooit op het blonde zand heb opgemerkt. Nooit zag ik een voshai, een schurftvis, of een maanvis.

Noordwiertjes op Knotwier. foto: Gert Slager

Wat wij vinden komt voor het allergrootste deel niet al te ver weg. De schelpen bijvoorbeeld komen hoofdzakelijk uit de eerste 2 km uit de kust. Als de onderstroom sterk genoeg is, worden de kleppen op het strand afgezet. Wind, golfstroom en getij spelen hierin een belangrijke

rol. Oostenwind blaast het water zeewaarts. Daardoor ontstaat een sterkere onderstroom richting strand. De bodem wordt dan als het ware geveegd en het materiaal wordt op het strand gebracht..

Rustig weer zorgt ervoor dat materiaal wordt afgezet en op het strand blijft liggen.

Storm veroorzaakt omwoeling van de bodem zodat levende organismen eruit gespoeld worden.

Schelpen in de eblijn. foto: Gert Slager

Of dit materiaal op het strand terecht komt, hangt van verschillende factoren af. De windrichting, maar zeker ook de kracht waarmee de wind gepaard gaat, bepaalt of dat alles op het strand wordt afgezet. Indien dit niet al te woelige waterbewegingen gebeurt, blijft het liggen, anders wordt het opnieuw opgenomen en weer teruggevoerd.

In de zomer heb ik op rustige avonden bij eb meermalen een sliblaagje in een drooggevallen

zwinnetje waargenomen. Zelfs die kleine deeltjes bezinken onder zulke omstandigheden.

Er zijn twee wetmatigheden die we kunnen gebruiken:

A. Hoe dichter organismen voor de kust leven, des te vaker zullen ze aanspoelen.

B. Hoe groter de populatie is, des te meer exemplaren zullen op het strand te zien zijn.

In de bovenste lijnen op het strand vindt u de schilden van inktvissen. Vaak zijn ze aangepikt door vogels. Ook de eikapsels van de hondshaai en verschillende roggens kan men daar aantreffen. Kleine zwarte doosjes met hoorns op de hoeken. Kapsels en schilden hebben een langer traject afgelegd dan het schelpmateriaal. Dat geldt ook voor vele wieren.

En dan natuurlijk de krabbenschilden, eikapsels van de wulk, kokertjes van wormen, fragmenten van zeeklitten en de stukjes hout met boorgangen van de paalworm. Dat is regelmatig te zien in de aanspoelsellijnen.

Alhoewel er zijn druk bezochte stukken strand waar de vloedlijn is verdwenen. De gemeente vindt het belangrijk de toerist een schoon stuk strand te kunnen aanbieden. Op die plaatsen is de vloedlijn verdwenen in de gemeentelijke vergaarbak. Het wier, het rugschild van de inktvis, het eikapsel van de wulk enz. zijn aan het oog onttrokken. Maar het was er wel. Elke golf kan ons iets nieuws brengen.

De scheidingslijn van water en land roept elke keer opnieuw verwondering op.

Ik prijs mij gelukkig een kustbewoner te zijn.

Noordhoren. foto: Gert Slager